

Otevřený dopis

Uved'me podporu obnovitelných zdrojů do souladu s ústavou a zákonem, obnovme právní stát a ušetřeme 300 miliard Kč

Vážený ústavní činitelé, vážené redakce.

Před třinácti lety byl nenápadně položen základ doposud největšího tunelu – z hlediska finančního rozsahu i počtu postižených – v dějinách České republiky. Bezprostředně po přijetí zákona č. 180/2005 Sb. o obnovitelných zdrojích energie (OZE) vydal v roce 2005 Energetický regulační úřad (ERÚ) prováděcí vyhlášku č. 475/2005 Sb., v níž **změnil zákonem danou metodu** výpočtu podpory výroby elektřiny z OZE. Tímto postupem ERÚ svévolně navýšil podporu již pro rok 2006 o přibližně 30 procent. Na nepřiměřenost podpory výroby elektřiny z OZE, která významně zatěžuje daňové poplatníky (ze státního rozpočtu se platí cca 25 miliard Kč ročně) i všechny spotřebitele elektřiny (navýšení ceny pro domácnosti je o téměř 600 Kč/MWh), je sice často poukazováno, důsledně se ale mlčí o faktu, že ERÚ nastavil podporu OZE jiným způsobem než stanovil zákon a tudíž postupoval v rozporu s Čl. 2/3 Ústavy České republiky i s Čl. 2/2 Listiny základních práv a svobod. Krátký popis a analýza případu je uvedena v příloze 1, podrobnější, jinak pojatá verze, pak je v příloze 2.

Nezákonná a protiústavní podpora OZE znamená, že veškeré peníze, které provozovatelé OZE dostávají a ještě by měli dostat nad rámec zákona, platí občané a firmy působící v ČR. Nezákonným nastavením podpory jsou občané a firmy státem vlastně **soustavně okrádáni** a výtěžek – asi 300 miliard Kč – končí v kapsách soukromých subjektů. **Tímto otevřeným dopisem chci na existující stav upozornit relevantní subjekty a žádat o nápravu.** Necítím se povolán posoudit, kdo se má řešení tak zásadního problému ujmout, jsem ovšem připraven být při řešení problému nápomocen. Kdyby ani toto plošné upozornění nevedlo k uvedení podpory OZE do souladu s ústavou a zákony, bylo by to, díky tomuto otevřenému dopisu, **s vědomím čelných představitelů všech složek státní moci i vedení nejsledovanějších médií.**

Pro pochopení situace je si třeba všimnout konfliktu zájmu v jejím pozadí. Na jedné straně jsou desítky velkých provozovatelů OZE, kteří by uvedením podpory do souladu se zákonem přišly dohromady o stovky miliard Kč, na druhé straně je deset milionů občanů, každý z nich by v průměru nepřišel o 30 tisíc Kč. Velkému provozovateli OZE tak jde o zhruba **milionkrát** více peněz než průměrnému občanovi. Navíc provozovateli stačí pouze udržet existující stav, kdežto občané musejí vynutit změnu. Úředníci či volení zástupci mohou dělat nechápavé mrtvé brouky (proč by to měli řešit právě oni?), navíc jsou mnozí na udržení stávajícího stavu hmotně zainteresováni. Obrovskou překážkou může být i neochota **přiznat chybu ERÚ**, kvůli níž společnosti vznikly **stamiliardové ztráty**. Je pohodlnější vše popřít a nechat bezbranné občany platit. Ústava a listina základních lidských práv jsou sice na straně občanů, praxe je však v daném případě zatím jiná.

Nezákonností nastavení podpory OZE se již na podnět bývalé předsedkyně ERÚ Aleny Vitáskové zabýval Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality Policie ČR. Vyšetřování však bylo odloženo v podstatě jen na základě vysvětlení přizvaných osob, **aniž**

byly řádně analyzovány relevantní právní předpisy. Usnesení tvoří přílohu 3 a mé kritické vyjádření k Usnesení je v příloze 4.

Často se argumentuje tím, že stát stávající podporu jednou slíbil, a kdyby slib nedodržel, vystaví se nebezpečí prohraných arbitráží. To by náklady na podporu OZE ještě navýšilo. Co je ale za zmíněný slib považováno a kdo jej dal? Je slibem zákon, kde je výše podpory jasně kvantifikována, nebo cenové rozhodnutí ERÚ napočítané v rozporu se zákonem? Domnívám se, že bude-li podpora striktně uvedena do souladu se zákonem o OZE, **stát nemůže arbitráž prohrát!** Zákonem daná výše podpory je i závazkem státu **vůči občanům** a ti **musí** zaplatit jen právě tolik, kolik stanovil zákon. Reálným nebezpečím je naopak vytvoření precedentu, kdy všechny složky státní moci vědomě nečinně přihlíží plošnému okrádání občanů.

Je třeba **důrazně varovat**, že na Ministerstvu průmyslu a obchodu připravují novelu zákona č. 165/2012 Sb. za účelem snížit podporu výroby elektřiny z některých OZE a **to zcela nedostatečně a jiným způsobem, než jejím striktním uvedením do souladu se zákonem č. 180/2005 Sb.** Taková novela by měla **retroaktivní účinek**, zavdala by další důvody se státem se soudit a vznikla by i větší šance spor vyhrát. Navíc by měla být navýšena pravomoc úřadů **eskalující korupční tlaky**. Jakoby dosavadní kauzy solárních elektráren nebyly dostatečným poučením! Možnosti, jak problém řešit, jsou rozebrány v příloze 5 a příklady výpočtu podpor podle zákona č. 180/2005 Sb. a jejich srovnání se skutečně nastavenou výší jsou uvedeny v příloze 6.

Shrnu nyní požadavky svého dopisu: V obecné rovině žádám **upravit podporu výroby elektřiny z OZE tak, aby se její celková výše dostala do souladu s klíčovými ustanoveními § 6 odst. (1) písm. b zákona č. 180/2005 Sb.** Tento požadavek souzní s ustanoveními § 54 platného zákona č. 165/2012 Sb. Po ústavních činitelích žádám, aby **začali problém odpovědně řešit**, po redakcích žádám **zveřejnění otevřeného dopisu a umožnění věcné a konstruktivní diskuse o popsáném problému.**

Soudce Chalupa nedávno zdůvodnil dvouletý trest s odkladem na dva a půl roku pro Alenu Vitáskovou kvůli jmenování Renaty Vesecké do funkce místopředsedkyně ERÚ slovy:

„Jedině tehdy, budou-li státní orgány dodržovat zákony, mohou požadovat po občanech, aby i oni zákony dodržovali.“

Státu žádná škoda nevznikla, ale Renata Vesecká neměla zákonem požadovanou kvalifikaci a její neoprávněný prospěch soudce odhadl na necelých 500 tisíc Kč (**v případě OZE jde o částku milionkrát vyšší!**).

Kauza podpory OZE zatím bohužel napovídá, že **velké** peníze zmohou více než ústava a zákon.

Jiří Svoboda

Adresáti otevřeného dopisu

Ústavní činitelé

Prezident České republiky
Předseda Vlády České republiky
Ministři Vlády České republiky
Předsedové obou komor Parlamentu České republiky
Poslanci a senátoři
Nejvyšší státní zástupce
Vrchní státní zástupci
Předseda Rady Energetického regulačního úřadu
Členové Rady Energetického regulačního úřadu
Policejní prezident
Předseda Ústavního soudu České republiky
Soudci Ústavního soudu České republiky
Předseda Nejvyššího správního soudu České republiky
Předseda Nejvyššího soudu České republiky
Předseda Nejvyššího kontrolního úřadu
Ombudsman a zástupce ombudsmana
Ředitel Generální inspekce bezpečnostních sborů

Redakce

Česká tisková kancelář
Česká televize
Televize Nova
Televize Prima
Televize Seznam
Český rozhlas
Právo
Lidové noviny
Hospodářské noviny
Mladá fronta dnes
Respekt
Britské listy
Deník Referendum
Listy
Ekolist
Neviditelný pes
Kulturní noviny
Literární noviny
Parlamentní listy
Sedmá generace

Organizace a strany:

Strana zelených

Zelený kruh

Hnutí DUHA

Transparency International

Děti Země

Calla

Limity jsme my

Ústav výzkumu globální změny AVČR